DB-1601100102010300 Seat No. ________

M. A. (Sem. I) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

March – 2022

Sanskrit : Paper-CCT-3

(Darsana)

(તર્કસંગ્રહ અને વેદાંતસાર) (Common Paper for 2015 & 2016)

(Old Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના/Instructions :

(૧) દશ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચના ઉત્તર આપો.

(1) Give five answer out of ten questions.

(૨) બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

(2) All questions carry equal marks.

૧ બે ગદ્યખંડનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો : ૧૪

1 Translate with necessary note two passage : 14

(१) बुद्धिर्नाम निश्चयात्मिकान्तः करणवृत्तिः मनो नाम संकल्पविकल्पात्मिकान्तः करणवृत्तिः । अनयोरेव चिताहंकारयोरन्तर्भावः । एते पुनराकाशादिगत सात्त्विकांशेभ्यो मिलितेभ्यः उत्पद्यन्ते । एतेषां प्रकाशात्मकत्वात् सात्त्विकांशकार्यत्वम् । इयं बुद्धिर्ज्ञानेन्द्रियैः सहिता विज्ञानमयकोशो भवति ॥

(२) अथ महावाक्यो वर्ण्यते । इदं तत्त्वमसीति वाक्यं सम्बन्धत्रयेणाखण्डार्थबोधकं भवति । सम्बन्धत्रयं नाम पदयोः सामानाधिकरण्यं पदार्थयोर्विशेषण–विशेष्यभावः प्रत्यगात्मलक्षणयोर्लक्ष्यलक्षण भाव–श्चेति । तदुक्तम् सामानाधिकरण्यं च विशेषण विशेष्यता । लक्ष्यलक्षणसम्बन्धः पदार्थप्रत्यगात्मनाम् इति ।

૨ નીચેના **બે** ગદ્યખંડનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો : ૧૪

2 Translate with necessary notes **two** of the following passages : 14

(१) प्राणो नाम प्राग्गमनवान्नासाग्रस्थानवर्ती । अयानो नामावाग्गमनवान्पाट्वा–दिस्थानवर्ती । व्यानो नाम विष्वग्गमनवानखिलशरीरवर्नी । उदानो नाम कण्ठ स्थानीय उर्ध्वगमनवानुत्क्रमणवायुः । समानो नाम शरीरमध्यगताशितपीतान्ना दिसमीकरणकरः ।

(२) जीवन्मुक्तो नाम स्वस्वरुपाखण्ड ब्रह्मज्ञानबाधनद्वारा स्वस्वरुपाखण्ड ब्रह्मणि साक्षात्कृतेऽज्ञानतत्कार्य सञ्चित कर्मसंशयविपर्ययादीनामपि बाधितत्वाद खिलबन्धरहितो ब्रह्मनिष्ठः ।

'भिद्यते हदयग्रन्थिरिछ्द्यन्ते सर्वसंशयाः ।
क्षीयन्ते चास्य कर्माणि तस्मिन् दृष्टे परावरे' इत्यादिश्रुतेः ।

૩ નીચેના **બે** સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો : ૧૪
3 Explain clearly **two** of the following : 14
(૧) असाधारणं कारणं करणम् ।
(૨) श्रोत्रग्राह्यो गुणः शब्दः । आकाशमात्रवृत्तिः ।

૪ નીચેના બે સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો : ૧૪
4 Explain clearly two of the following : 14
(૧) नित्यसम्बन्धः समवायः ।
(૨) उष्णस्पर्शवत्तेजः । तच्च द्विविधम् – नित्यमनित्यं च ।

૫ તર્કસંગ્રહ અનુસાર અનુમાન પ્રમાણ અંગે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૪
5 Discuss in detail on 'अनुमान प्रमाण' according to तर्कसंग्रह. 14

૬ હેત્વાભાસ એટલે શું ? તર્કસંગ્રહ મુજબ તેના પ્રકારોને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. ૧૪
6 What is हेत्वाभास ? Explain it's types with illustrations with special reference of तर्कसंग्रह. 14

૭ વેદાન્તસારમાં નિરુપિત સૃષ્ટિપ્રક્રિયા સવિસ્તર ચર્ચો. ૧૪
7 Discuss in detail the 'सृष्टिप्रक्रिया' as described in 'वेदान्तसार'. 14

૮ શાંકરવેદાન્તની પરંપરાનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
8 Evaluate the tradition of शाङ्करवेदान्त. 14

૯ નીચેની **બે** ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
9 Write **two** short note of the following : 14
(૧) चतुर्विधः अभावः ।
(૨) पञ्चकर्माणि ।

૧૦ નીચેની **બે** ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
10 Write **two** short note of the following : 14
(૧) वेदान्तसारे साधनचतुष्टयम् ।
(૨) शिष्यश्च गुरोश्च कर्तव्यप्रदर्शनम् ।